HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ועוד דקמשני ליה כשעמד בדין קודם מיתתו והך העמדה מאי מהני הרי כפר ונפצע ולא הודה להם לוקחין דלמא הודה אצ והודה גבו ועוד דקמשני כשעמד בדין מכלל דעד השתא נפלא עמד בדין והא נפצע הוא ותניא קתני מכלל דנפ"ד הוה הלכך ל"ג ליה. ור"ג אי הכי חומש נמי משלם ת"ר הוא כו' אי הכי ממון גמור הוא וחומש נמי לשלם: **לפי שאין משלמין חומש על כפירת שעבוד קרקעות.** דחומש ממאי קאתי משבועתא לאו שבועה היא דקי"ל (דף מב:) אין נשבעין על הקרקעות ואפי' כי תימצא כפר לה שעבוד הקרקעות דאי לאו משום אחריות נכסים לאו עליה רמיא לשלומי: **רבא אמר.** לעולם בגזילה קיימת ודקשיא לך ולחייב הכן חומש על שבועת עצמו כיון דהודה הכא כשהיתה דקקיא שממון מציו נתון בה מופקדת ביד אחרים וגזילה זו בתוכה דכי משמצא אפי' בקושטא משמצא צריך לילך אחריו חיישינן שמא תייקר לעיל), ותנן במס' שבועות (דף לו:) ומייתי על זה השבועה ועל שנגמר עם זה הפקדון ואין מייתין על שנגמר גרידתא כי הכא לחייבי מנקיט: **לא שנו אלא שאין.** חומה אפי' פרוטה קיימת מן הגזילה עצמה ואפי' פרוטה הוא דמחייב ליה ולאו ממונא אית ליה כלום אבל אם קיימת היא מן הגזילה עצמה צריך לילך: **חיישינן שמא ייקר.** ותעמוד על הפרוטה: **חייב להחזיר לו.** לגוזה אחרת ותע"פ דמשמת לא שוה פרוטה כיון דמשעת גזילה הוי שוה פרוטה צעי לאהדוריה ולהוליכה לאחריו: **ושנח פוגה.** תנח לידן מייתנו: **שגזלן.** אחת מהאחים ששייר: **ונשרה השניה מהו.** הוי גילוח או לא: **אמר ליה רב אחא לרבינא גזיר שגזלן.** כל השעורות אחת אחת קמבעיא ליה בתמיה. כלומר הא ודאי גילוח הוי כיון שנשאר אצל הגזלן אצא לגלח אפי' שיור הוה ליה שיעור גילוח וגילח אחת ואע"פ דנשרה שניה גילוח הוי: **שנשרה אחת.** שנשאר אצל הגזלן אין כאן שיעור גילוח: ה"ג **מי אמרינן השתא מיהא ליכא שיעור: תניא שניקבה ושמומה שמרים.** ונתנוה ע"פ לרובה (ג) וממלמת יפה שניכותיה וטומאה צניא מגלת על העלייה כולה מלבא הא שום טומאה דשמיעת שמרים שמיה שמיעה היא ולא שלטה ניה טומאה במשכת כליס בפרק (ד) ואלו מגילין: **לגף.** לשון מגופה. לגף חציה ניה הא מתמיה שיעור נקב לטמא וכלי המקבל טומאה אינו חוזן כפני הטומאה ולגף בטיט חציה הטומאה אבל שמרים ר"ל אמרי אמר רב פפא לא אמרינן השתא מיהא ליכא שיעור נקב לו ללמוד הא לא שמא שיעור שמיה: **פקקה בזמורה.** ואין שם שמרים: **עד שימרה.** בטיט מן הצדדין של זמורה לשמור הטיט שלא יצא ממנה ואפילו הכי לא מרח לא אגף חציה אלא קאי ואגף חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי שלך לפניך בעי רבא נשבע אמרו ז)גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא נשבע

בשעמד בדין אי בשעמד בדין אפילו חומש נמי משלם אמר רב הונא בריה דרב יהושע לפי א)שאין משלמין חומש על כפירת שעבוד קרקעות אמר רבא במאי עסקינן כגון שהיתה דיסקייא של אביו מופקדת ביד אחרים קרן משלם דהא איתיה חומש לא משלם דכי אישתבע בקושטא אישתבע דהא לא הוה ידע: חוץ מפחות שוה פרוטה בקרן כו': אמר רב פפא לא שנו אלא שאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריו חיישינן שמא תייקר אימא דאמרי אמר רב פפא ב)לא שנא גזילה קיימת ולא שנא שאין גזילה קיימת אינו צריך לילך אחריו לשמא תייקר לא חיישינן אמר רבא ג)גזל שלש אגודות בשלש פרוטות והוזלו ועמדו על שתים אם החזיר לו אחרת ותנא תונא ד)גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך טעמא דאיתיה בעיניה הא ליתיה בעיניה אע"ג דהשתא לאו ממונא (ה) כיון דמעיקרא ממונא הוא בעי שלומי הכא נמי אף על גב דהשתא לא שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוי שוה פרוטה] בעי שלומי בעי רבא גזל שתי אגודות בפרוטה והחזיר לו אחת מהן מהו מי אמרינן השתא ליכא גזילה (ו) או דלמא הא לא הדר גזילה דהואי גביה ה)הדר פשטה גזילה אין כאן השבה אין כאן אי גזילה אין כאן השבה יש כאן ו)הכי קאמר אף על פי שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן (ז)ואמר רבא הרי אמרו ז)נזיר שגילח ושייר שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא גילח אחת ונשרה אחת מהו ז)אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא נזיר שגילח אחת אחת קא מבעיא ליה לרבא אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגילח אחת מי אמרינן השתא מיהת הא ליכא שיעור או דלמא הא לאו גילוח הוא דמעיקרא הא שייר שתי שערות והשתא כי גילח לא הוי ב' שערות הדר פשטה שער אין כאן גילוח אין כאן אי שער אין כאן גילוח יש כאן הכי קאמר אע"פ ששער אין כאן ח)מצות גילוח אין כאן ואמר רבא הרי אמרו ט)חבית שניקבה וסתמוה שמרים הציולה י)בעי רבא אגף חציה מהו א"ל רב יימר לרב אשי לאו משנתנו היא זו דתנן ט)חבית שניקבה וסתמוה שמרים הציולה כ)פקקה בזמורה עד שימרח ל)היו בה שתים עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחבירתה טעמא דמרח הא לא מרח לא אמאי ותיהוי כי אגף חציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי

נשבע

אמר רבא גזל שלש אגודות בג' פרוטות והוזלו ועמדו על שתים חייב להחזיר לו אחרת. פי' אם יאנה בעין מחזיר לותה ואם לאו משלם ניה שוה פרוטה כמו שהיתה שוה בשעת הגזילה והוא הדין בחמת שגזלה והוזלה שמחזיר לו לגודה או למיה אלא רצונה נקט לפאילו בשלשה דקיים מצות השבה בתרתי אף"ה חייב להחזיר לו אחת ע"ג דמהאי ותנא תונא למייתי לה מסמע מינה אלא היכא דגזל אחת והוזלה להשיא למיה לגזל חמת ועבר עליו הפסח ההיא רצונה ג' קמאר רבא מקברא ומדנקט והוזלו משמע דפשיטא ליה לאם גזל ג' אגודות שוות שתי פרוטות והמחזיר לו ב' מהן לגף מיחייב להחזיר לו שלישית כיון למעיקרא בשעת גזלה לא הוי ממונא:

ה"ג בעי רבא גזל ב' אגודות בפרוטה והחזיר אחת מהן מהו מי אמרי' השתא מיהא ליכא גזילה גביה או דלמא הא לא אהדר גזילה ול"ג הא דגרס בפפיס הוקרו ועמדה כו': **מצות** השבה אין **באן.** נראה לגף בעי למיפשט אלא מעכב מצות השבה ומצות השבה מיהא לא קיים: **מצות** גילוח אין **באן.** ומעכב מלשמות יין ומלטמא למתים כאלו לא גילח כלומר כמ"ד גילוח מעכב לאחר שהה המזיר יין אחר כולם ס"ל לענין מצוה קאמר אלא קיים מצות גילוח ואליבא דר"ע דפליגא היא בנזיר בפ' ג' מיני (דף מו.): **הרי אמרו חבית שנקבה וסתמוה שמרים בו'.** מה שפירש בקונטרס חבית שנתנה ע"פ לרובה ומלא על העלייה אין נראה להיות משנה דמייתי בסמוך חבית שנקבה היא בגמ' כלים בפ"י (מ"ו) דמשמע דמייתי להגיל מה שבתוכה אם היא מאהל אמת דאי הוה מייתי ע"פ לרובה היה לו לשנותה בגמ' מהלות ועוד דלשון הלגה לא הוה משמע הכי דה"ל למימר מוגמת ונראה לפרש דאייתי בחבית המוקפת למיד פתיל שאין טומאה נכנסת בה באהל אמת ונקבה בכותם משקה דהכי הוה שיעורא כדאמר בגמ' כלים (פ"ט מ"ח) וסתמוה שמרים מגלת על כל מה שבתוכה והא דאמר בסוף המניע (שבת דף לו.) ולענין למיד פתיל על שיפתח רובו היינו בסתומה אחת נקבה וסתמה הוי אם כלי עליה עד שיפחות רובה דאז לא מהני לה סתימה דהוי כאולכלים שגיבלן בטיט כיון דאין אם כלי עליו ולא כמו שפי' בקונטרס דהמניע ולענין למיד פתיל עד שיפחת רובו דכלי חרס המוקף למיד פתיל אין טומאה נכנסת דרך נקביו עד שיפחת רובו כדאמרה במסכת כלים בפרק שלשה דשיעורו בכותם משקה וכן משמע דהתם שמיה אם בקונטרס נתנה קדירה ע"פ תרובה דאמר ב"ש כל טומאה בכותם משקה ואפילו ב"ה לא מטהרי אלא עלייה אבל קדירה טומאה אלמא שמיה אם אגף חציה ואפילו הכי לא מטהר אלא עלייה אבל קדירה טומאה היא שמיה מעלייתא:

קלב א מיי' פ"ח מהל' גזילה ואבידה הלכה יד ופ"ז מהל' שבועות הלכה ג ד סמג לאוין רה ועשין עג:

קלג ב מיי' פ"ז מהל' גזילה ואבידה הלכה יא סמג עשין עג טור ש"ע חו"מ סי' שמ סעיף ג:

קלד ג מיי' שם פ"ט הלכה ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שם סעיף ג:

קלה ד ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

קלו ו מיי' פ"ח מהלכות גזילה ואבידה הלכה ו:

קלז ז ח מיי' שם הלכ' ז:

קלח ט י כ ל מיי' פכ"ג מהלכות טוען ונטען הלכה ח:

ו) לעיל לו:, ג) מיר מב, ג) כלים פ"י מ"ו, ד) לעיל לו:, ה) ס"ל ל"ג,

הגהות הב"ח

(ה) גמ' דהשתא לאו ממונא הוא כיון: (ו) שם ליכא גזילה **גביה** או דלמא: (ז) רש"י ד"ה מצות וכו' ומ**מרח** יפה וכו': (ח) בא"ד בפ' אלו כלים מגילין:

מוסף רש"י

ותנא תונא. כלומר מניינו תנא שנו המתיינו בזמן (קדושין כד:). **גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו.** לגנזו, **הרי שלך לפניך.** בעין כמות שהוא, להחזיר שמיו ויכר הוא (לעיל סו:) **ובלבד שישלם לו** לותו עלמו וקרינא ביה והשיב את הגזילה אשר גזל, שהרי לא נשתנה (גיטין נ:).

רבינו חננאל

רבא אמר הב"ע בגון שהיתה דיסקיא של אביו מופקדת ביד אחר. פי' שני שקין מחוברין ומונחין על החמור, אחד מצד זה ואחד מצד אחר. ובלשון ישמעאל אלברג'. **איבא דאמרי אמר רב פפא לא תימא הני מילי היכא דאין גזילה קיימת** אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריו, לא שנא גזילה קיימת לא שנא אין גזילה קיימת לשמא תייקר לא חיישינן. וכן הלכה. וכן פסק בפר"ח דצ"ל. אין משלמין חומש על שבועת **כפירת שעבוד קרקעות.** פי' כגון שאין גזילה קיימת וכיון שהניח קרקע ובא הנגזל לטרפו להפרע דמי גזלה שגזלו אביו ודחה היורש וכפר ונשבע בה, נמצאת שבועתו שכפר ונשבע על הקרקע שה(ג)ניח מורישו. **אמרי גזילה אין כאן מצות השבה אין כאן.** רב חננאל ז"ל פי' מצות השבה אין כאן, שלא קיים מצות השבה שהרי לא השיב מה שנגזל. **חבית שניקבה וסתמוה שמרים הוצלה.** פי' סתמוה שמרים נידונית כצמיד פתיל מבפנים ומצלת מן הטומאה על כל מה שבתוכה דתניא ר' יהודה אומר אין צמיד פתיל וחכ"א יש, כיצד חבית שניקבה וסתמוה שמרים ר"א אינה מצלת, וחכ"א מצלת. ודברים ברורים. ובפר' קמא דיבמות **אמרי' חבית** נקובה היתה וסתמוה שמרים. ונתבאר הפירוש.